

Όρος αναλυτικός, που χρησιμοποιείται για να περιγράψει έναν ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο εμφανίζεται η ΕΞΟΥΣΙΑ, οι θεσμοί διακυβέρνησης (ΘΕΣΜΟΙ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ) και πολιτικής δράσης, στα πλαίσια μιας κοινωνίας. Παρά τη νεφελώδη χρήση του και τις ευρύτερες ή στενότερες σημασίες που του αποδίδονται, οι περισσότεροι ορισμοί φαίνεται να συμφωνούν ως προς τα στοιχεία που συνιστούν τον ιστό του: (α') την έκκληση του ηγέτη προς τον λαό μέσα σε μαζικές συγκεντρώσεις που χαρακτηρίζονται από το χαμηλό επίπεδο επικοινωνίας, από κενόλογες ρητορίες δίχως λογικό ειρμό, με συνθήματα από τον ηγέτη και διονυσιασμό από τους οπαδούς, (β') τον αντι-ελιτισμό (ΘΕΛΙΤ), και (γ') την υποβάθμιση ή την κατάργηση των ενδιάμεσων επιπέδων εξουσίας μεταξύ ηγέτη και λαού. Έτσι με τον όρο «λαϊκισμός» εννοούμε μια πολιτική πρακτική που επικεντρώνεται στην αποσπασματική λύση άμεσων αιτημάτων δίχως ν' ακολουθεί μια μακροπρόθεσμη προοπτική εκσυγχρονισμού των δομών της κοινωνίας.

Ο λαϊκισμός ασκεί επιρροή, προωθώντας μια ισοπεδωτική αντίληψη ισότητας, χωρίς να υπολογίζει αξιοκρατικές ΙΕΡΑΡΧΗΣΕΙΣ στα μέλη του κοινωνικού συνόλου. Δεν εκπαιδεύει ούτε καθοδηγεί, αλλά ακολουθεί το αίσθημα που θεωρείται κοινό. Διαχωρίζει την κοινωνία σε εχθρούς και φίλους, ταυτίζει συνειδη-

τά τα ανόμοια για να δημιουργεί τεχνητές συσπειρώσεις, συγκαλύπτοντας τις πραγματικές κοινωνικές αντιθέσεις και προβλήματα. Στις θεωρητικές διερευνήσεις της έννοιας και στη σχετική φιλολογία, ο λαϊκισμός, άλλοτε αναφέρεται σε μια τεράστια ποικιλία φαινομένων, όπως λόγου χάρη σε αγροτικά κινήματα, σε μεσοπολεμικά αγροτικά κόμματα της νοτιοανατολικής Ευρώπης και σε τριτοκοσμικά λαϊκιστικά καθεστώτα. Άλλοτε ταυτίζεται με πολυταξικά και πολιτυλλεκτικά κινήματα του τύπου που συναντάμε στη Λατινική Αμερική ή αποκλειστικά με κινήματα και ιδεολογίες αγροτικής προέλευσης κι άλλοτε αναφέρεται σε προσπάθειες κατασκευής θεωριών που διαδίδονται μέσα στα περισσότερα απ' τα συμβατικά αποκαλούμενα «λαϊκιστικά» κινήματα.